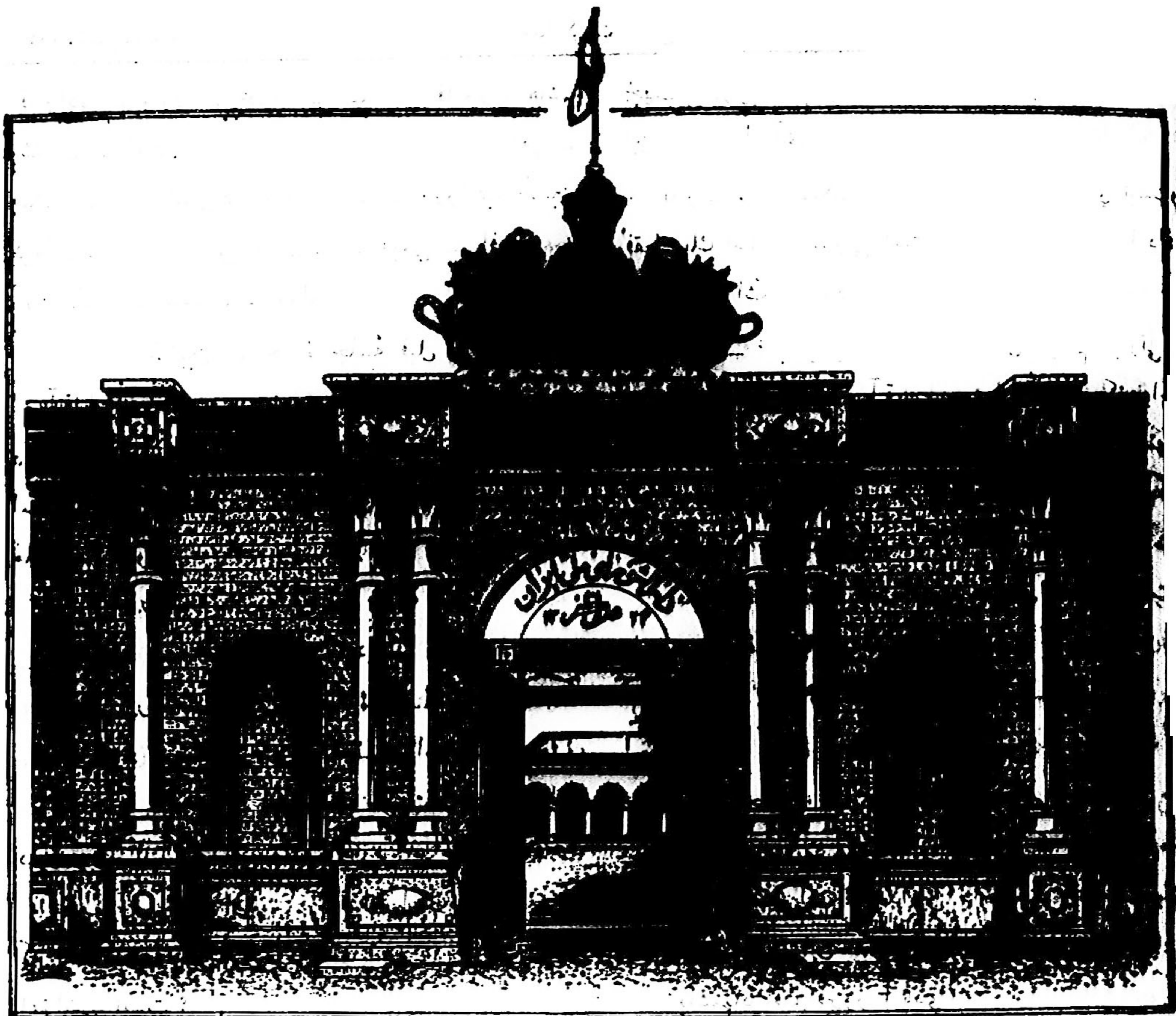

دوره ششم تقنینیه

<p>جلسه ۲۴۶</p>	<h1>تذکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۲۱۱</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه سه شنبه اول خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق دوم ذیحجه ۱۳۴۶</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مجلس مجلس</p>	<p>قیمت اشتراك داخله ایران سالانه ده تومان خارجاً ۹ دوازده تومان قیمت تک شماره تذکرات</p>

الی صفحه	از صفحه	موضوع
۴۴۶۴	۴۴۵۵	تکلیف مذاکره نسبت بحر کبیسون بوده در موضوع اعزام بحمل اروپا و تصویب آن در قرارداد های بین فرانسه ایران و بلژیک و ایران از طرف آقای کفیل
۴۴۶۵	۴۴۶۴	تاریخ مذاکره
۴۴۶۶	۴۴۶۵	تاریخ اعزام بحمل اروپا

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس سه شنبه اول خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق دوم ذیحجه ۱۳۴۶

جلسه ۲۴۶

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقبان : آیت الله زاده خراسانی - نگهبان - میر
 ممتاز - حمیدری مگری - میرزا محمد نقی طباطبائی -
 امیر تیمور کللی - ارباب کبکخسرو شاهرخ - افسر -

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از
 ظهر بریناست آقای فهیمی نایب رئیس تشکیل گردید)
 (صورت مجلس یوم یکشنبه ۳۰ اردیبهشت
 زرا آقای دولتشاهی قرائت نمودند)

فرستیم يك هيئت معين شود و آن هيئت هم طبق جنماً
 يك نفر نماینده از طرف وزارت معارف داشته باشد نماینده
 ایران که حقوق ندارد چون این تکلیف از وظیفه
 اوست که ایستقار انجام دهد و حقوق فقط برای نماینده
 وزارت معارف لازم است و او را هم بنده ماهی دوست
 تومان معین کرده ام که در سال میشود و هزار و چهارصد تومان
 این هیئت اگر در اروپا مثلاً در سه مرکز معین شود
 تقریباً سالی هفت هزار تومان مخارجش میشود از جهت
 حقوق سرپرست ها با سایر مخارجی که خواهد داشت
 از قبیل منشی نو کاغذ و پهاکت و اینها که با تصدق
 تومان بیشتر نخواهد شد این بود که مخارج سالیانه آنها
 را بنده به سه هزار تومان پیشنهاد کردم و زود مرقه
 در سال از دوازده هزار تومان تجاوز نخواهد کرد و این
 دوازده هزار تومان هم به برای سال اول و دوم است
 بلکه تا آخر هر چند سال هم اگر باشند مخارج آنها
 بیشتر از این نخواهد بود و این قید سال اول و دوم هم
 اگر نباشد آنوقت ممکن است وزارت معارف نماینده
 خودش را عوض کند و نماینده دیگر بفرستد بنا بر این
 ما برای سه سال اول يك مخارجی معین کنیم و در سالهای
 دیگر يك مخارج البته با آن نظری که داریم مخالفت دارد
 چون عده محصلین هر سال زیاد میشود و عده سرپرستها
 هم زیاد میشود ولی بی نتیجه خواهد بود بنا بر این باید
 يك هيئت ثابت معین شود حالا مسبوژاك نباشد مسبو
 ایگرک باشد این اهمیت ندارد و خرجی که آنجا خواهد
 داشت فقط برای نماینده وزارت معارف است این بود
 که بنده این تبصره را عرض کردم و تصور میکنم جای
 قبول باشد بنده توضیحات زیادی در این باب نمیدم
 آقای تقی زاده دیده اند و سایر آقایان هم دیده اند سالیان
 دراز هیجده سال بیست سال دیده ایم که تمام زحمات بهدر
 می رود و مسئله سرپرست را هم عقیده ام این است
 اگر نماینده وزارت معارف همینطور قبول کند بهتر است
 نایب رئیس - آقای رفیع
 حاج آقا رضا رفیع - پیشنهاد نماینده محترم من باب

بذکر کان (بیکم) بجای خوبست البته باید دولت نام این
 فرمایشاتی را که کردید در نظر بگیرد و در نظامنامه
 بکنند ولی ما هم تجربه کرده ایم که هر کاری را که
 به چندین نفر سپرده اند و چند نفر را مسؤول يك کاری کرده اند
 آن طور بکه لازم بوده است استفاده نشده ولی مسؤولیت سه
 نفر را از یک نفر بخواهیم بهتر میتوانیم استفاده کنیم
 البته اگر تذکره داده شود که يك انجمنی جمع شود
 و از افکار عالیه آنها استفاده کنند و با فکر آنها يك
 کمیته ای تشکیل شود خوبست ولی مسؤول دولت بالاخره
 همان مأمور دولت است که برای هر برستی معین میکند
 این تذکرات آقا البته تمام مفید است و اینها را ممکن
 است وزارت معارف در نظامنامه بکنند بنا بر این
 خوبست آقا هم موافقت فرمایند پیشنهاد خودشان را
 پس بگردند و البته اینها را در نظر بگیرند که در نظامنامه
 قید کنند
 نایب رئیس - رای گرفته میشود بقابل توجه بودن
 این پیشنهاد آقایان موافقین قیام فرمایند
 (چند نفری قیام نمودند)
 رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای شریعتزاده
 (بترتیب ذیل خواهد شد)
 تبصره - در هر شهری که زیاده از دوازده نفر محصل
 اقامت ندارند سرپرستی محصلین را وزیر مختار باشارژدائر
 یا قنصل ایران عهده دار خواهند بود
 رئیس - آقای شریعت زاده
 شریعت زاده - البته آقایان توجه دارند که احتیاجات
 ممکن است الزام کنند دولت را که عده های
 کوچک محصلین را اعزام کند و تصدیق خواهد فرمود
 که بنا این اعتباری که معین شده است نمیشود هیئت های
 مختلفی را معین کرد برای هر برستی و از آنطرف باید
 این مطلب را توجه داشته باشند که این اشخاص با
 هیئتی که مأمور سرپرستی هستند این صلاحیت را
 خواهند داشت که از نقطه به نقطه دیگر مسافرت کنند
 برای سرکشی و باز دیدن برای ما سرپرستی دائمی
 نایب رئیس - آقای باستانی

(که ضرورتش قطعی تراست) بوسیله هیئتها و اشخاص
 دو نام نقاط مقدور نیست و متضمن مخارج زیادی است از
 آنطرف ضرورت هم دارد که محصلین تحت سرپرستی
 باشند و این ضرورتی ندارد که ما این اجازه را بدو بدیم
 که در جاهائی که لازم میدانند که محصل اعزام کنند اگر
 اشخاصی هستند که میتواند سرپرستی کنند این مأموریت
 را بعهده آنها واگذار کنند
 مخبر - بنده عرض کردم در جلسه گذشته این
 يك موضوعی نیست که دولت در این باب مانعی
 داشته باشد و حالا هم هیچ مانعی ندارد که محتاج
 این اجازه باشد بنا بر این تصور میکنم که بهتر این
 است آقا از این نظر خود داری بکنند و بگذارند دولت
 در این باب مطالعاتی بکند و در صورتیکه این ترتیب
 را بهتر تشخیص داد البته این نظر آقا اجرا خواهد شد
 شریعت زاده - چون دولت این نظر را تشخیص
 داده است بنده موافقت میکنم و پیشنهادم را مسترد
 می کنم
 نایب رئیس - آقای فیروز آبادی پیشنهادی فرمودند
 ولی راجع باینجا نیست باید بطور ماده الحاقیه اضافه
 شود در این ماده دیگر ایرادی نیست؟
 جمعی از نمایندگان - خیر
 نایب رئیس رأی گرفته میشود بماده چهار بااصلاحی
 که آقای بدر پیشنهاد کردند و مخبر قبول کردند آقایان
 موافقین قیام فرمایند
 (اکثر قیام نمودند)
 نایب رئیس - اکثریت است مواد الحاقیه خوانده
 میشود بعد ماده آخر قرائت میشود
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم
 ماده الحاقیه - مقصود از (مدارس) که در تبصره
 ماده سوم ذکر شده اعم از مدارس داخله یا خارجه
 میباشد باستانی
 نایب رئیس - آقای باستانی

باسائى - بنده توضیح زیادی ندارم برای اینکه
 آقای معاون محترم معارف هم موافقت با این توضیح و
 ماده الحاقیه حتی خود دولت هم در نظر داشت که يك
 لایحه برای اینکار تقدیم مجلس کنند و مخصوصاً آقای
 وزیر عدلیه در صدد تهیه همچو لایحه بودند و چون
 حالا بتصویب يك چنین ماده الحاقیه نظر دولت هم
 ناهین میشود این است که بنده این پیشنهاد را کردم
 معاون وزارت معارف - عبارت خود ماده سه مشعر
 به این معنی است و مقصود هم همین است که این ماده
 شامل حال فارغ التحصیلهاي طهران و خارجه هر دو
 بشود کاملاً صحیح است و بنده هم موافقت میکنم
 آقا سید یعقوب - پس این ماده باید مطرح شود
 نایب رئیس - در مواد الحاقیه و اصلاحات فقط
 یک نفر موافق صحبت میکنند
 آقا سید یعقوب - دولت قبول کرده است باید
 ادله مان را ذکر کنیم
 بامداد - مجلس قبول نکرده است
 نایب رئیس - رأی گرفته میشود باین ماده الحاقیه
 آقایان موافقین قیام فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)
 نایب رئیس - تصویب شد ماده الحاقیه دیگر پیشنهاد
 آقای دکتر رفیع امین
 (اینطور خوانده شد)
 ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم
 ماده الحاقیه - بعد از تعیین صدی سی و پنج از
 محصلین برای گرفتن علم و فن تعلیم و تربیت وزارت معارف
 مکلف است شصت و پنج نفر باقیاننده را طبقه بندی
 نموده و با رعایت اصل تقدم اهم بر مهم از برای هر
 شعبه از علوم و فنون و صنایع چند در صد را معین
 بکند و اگر از برای يك شعبه داوطلب پیدا نشود جای
 آن عده باید خالی بماند تا بالاخره برای آن شعبه داوطلب
 پیدا شود
 نایب رئیس - آقای دکتر رفیع امین

دکتر رفیع امین - از این عده شاگردی که میخواهند بخارج بفرستند می بینم نفر را معین کرده اند از برای فن تعلیم و تربیت میباشد و پنج نفر بنده پیشنهاد میکنم که این شصت و پنج نفر را هم طبقه بندی بکنند و برای هر شعبه وقتی که می خواهند یاد بگیرند بنا بر اصل تقدم اهم بر مهم خود وزارت معارف به بینند کدام شعبه محل احتیاج است آن شعبه و آن رشته را طبقه بندی کنند و در آن رتبه بیشتر محصل معین کنند مثلاً باید بدانیم چند در صد هر سال طبیب میخواهیم یا چند در صد مهندس باید داشته باشیم یا چقدر برای بیطاری یا فلاحت باید بفرستیم بیطاری یکی از آن کارهایی است که طرف توجه فوق العاده نیست و اصلاً اهمیت نمیدهند و بنده میدانم که اگر وزارت معارف بخواهد برای بیطاری مثلاً صدی چند داشته باشد شاید داو طلب برای این کار پیدا نشود چون این بیطاری يك صنعت یستی بنظر ما می آید این است که بنده پیشنهاد کردم پس از آنکه طبقه بندی کردند و مثلاً صدی چند را برای شعبه بیطاری معین کردند اگر برای آن داو طلب پیدا نشد و بآن میزان اشخاصی حاضر نشدند آن محل را خالی بگذارند و بفرستند و آن پنج نفر را بفرستند و بگذارند برای سال آتی آنوقت در ضمن اشخاصی که داو طلب بیطاری خواهند بود اضافه کنند بسال های آینده و این هم بنظر بنده يك پیشنهاد خیلی مهمی است و در عمل هم خواهند فهمید

نایب رئیس - آقای رفیع

حاج آقا رضا رفیع - اهمیت پیشنهاد نماینده محترم را بنده هم تصدیق دارم ولی شاگردان اعزامی اگر محل احتیاج نبود این لایحه را نمی آورند تصویب کنند اعزام شاگرد برای احتیاج مملکت است که يك اشخاصی فاضل دانا و بالاخره تحصیل کرده تربیت بشود ولی تشخیص اینکه برای هر کاری یا هر اداره چند نفر لازم است این با مجلس نیست با هیئت دولت است مثلاً چند نفر برای نظمیته بالاخره اطلاعات مربوط به پلیس

با چند نفر شصت لازم داریم یا چند نفر برای دکتری مهندسی لازم است تمام اینها مسلم است ولی دولت باید تشخیص بدهد و احتیاجات خودش را معین کند ما آمدیم امروز این جا معین کردیم که مثلاً صد نفر بود اگر شاگرد به آن اندازه معین نشد بالاخره قانون میباشد و اجرا نمیشود ما اینجا معین کنیم که حتماً بازده نفر باید بروند برای فلان کار ...

دکتر رفیع - ما معین میکنیم

حاج آقا رضا رفیع - در هر صورت تعیینش با خود دولت است

نایب رئیس - آقای مخبر؟

مخبر - بسته است به نظر مجلس

نایب رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایان موافقین قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند)

نایب رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای فیروز آبادی (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکند:

ماده الحاقیه - برای هر یکی از شعب علوم و فنون بزرگم امتحان علیحده خواهد شد تفصیل و جریانات هر یکی از این پروگرام ها اقلانش ماه قبل از امتحان در جراید اعلان خواهد شد و بعد از امتحان اسامی و هون شاگردان که در مسابقه پذیرفته شده اند در جراید اعلان خواهد شد بمتحدین و شاگردان که باید امتحان بدهند همان روز امتحان با قرعه معین خواهند شد

نایب رئیس - بفرمائید

سهراب خان ساکنینان - شاید بفره آیند که این نکته باید در نظامنامه باشد ولی يك چیزی هست که فوق العاده اهمیت دارد و آن این است که نتیجه مسابقه همیشه محدود کردن اشخاص است برای اینکه انفرط نباشد و نا امیدي ایجاد نشود بنده خیال میکنم که مجلس شورای ملی این ماده را تصویب کند نشان

میدهد که ناچه اندازه مندی بشا گردان و باین امر دارد

مخبر - همان طور که خودشان فرمودند این يك امری است که در نظامنامه باید قید شود و نظامنامه را هم وزارت معارف تهیه میکند و این نظر آقایان نامین خواهد شد البته يك شاگردی را که میخواهند برای فلاحت بفرستند در همان قسمت فلاحت از او تحقیقات خواهند کرد و باین جهت نظر آقایان نامین میشود و دیگر در قانون ذکرش لزومی ندارد

عراقی - استرداد کردند

نایب رئیس - مسترد میکنید؟

ساکنینان - میخواهید رای بگیرید

نایب رئیس - رأی میکنیم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای ساکنینان اقبان موافقین قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند)

نایب رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای فیروز آبادی (مضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که مخارج هر یک نفر محصل در سال نباید از هفتصد تومان تجاوز نماید

نایب رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده عقیده دارم که انشاء الله بحصلینی که رفته اند بجز تحصیل کار دیگری نکنند عرض کردم یسراقا شیخ محمد حسین با ماهی سی تومان تحصیل میکرد و همه هم تعریفش را میکردند برای اینکه ماهی سی تومان زیاد تر نداشت و غیر از تحصیل کار دیگر نمیتوانست بکند اما حالا شصت تومان شد و شاید آنطور تحصیل نکند باین نظر بنده عقیده ام این است که مخارج محصلین کم باشد مخارج محصلین باید بفرخور حال مملکت خودش باشد اگر بخواهند يك مخارج زیادی بجهت آنها بدهند قطعاً درس نمخوانند چون وضعیت اروپا همه میدانید طوری نیست که وقتی جوان مخارجش زیاد شد عمر خودش را صرف تحصیل تنها کنند باین ملاحظه بنده این پیشنهاد

را کردم که زیاد از هفتصد تومان نشود سید تومان چهار صد تومان هر چه شد بدهند اما زیاد از هفتصد تومان نشود و این يك فایده هم برای خود وزارت معارف دارد که در محظورات نخواهد افتاد چون اصول مملکت ما غالباً روی توسط ها و پارتهای و دوستیها میروند ولی وقتی که يك قانونی از مجلس گذشت دیگر وزارت معارف مجبور نیست که تقاضاها و خواهشها و توسطات کسی را قبول کند اما اگر آزاد شد خانه خواهد خواست نوکر خواهد خواست و همه هم تصدیق میکنند که اینها لازم است بدمرتبه مخارج میشود دو هزار تومان کسی هم که مخارجش دو هزار تومان شد دیگر درس نمخواند این است که بنده این پیشنهاد را کرده

نایب رئیس - آقای رفیع

رفیع - اولاً میخواستم از مقام ریاست استدعا کنم که در جلسه گذشته تمام این مذاکرات یسراقا شیخ محمد حسین و اینها عیناً شد فقط فرقی که داشت آنجا پیشنهاد فرموده بودند اینجا ماده الحاقیه داده اند اگر میفرمائید فرمائید در شده که رأی گرفته نشود و اگر میفرمائید رأی گرفته شود بنده دوباره جواب عرض کنم مخارج را نمیشود معین کرد يك شاگردی است که کمتر خرج دارد يك شاگرد زیادتر تعیینش با آن سر پرستی است که میروند او باید تشخیص بدهد

نایب رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای فیروز آبادی قابل توجه میداند قیام فرمایند

فیروز آبادی - اجازه بفرمائید عرض کنم با او فرق دارد

(کسی قیام نکرد)

نایب رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای آقا سید بمقوب

(باین مضمون قرائت شد)

ماده الحاقیه را پیشنهاد میکنم دولت مکلف است لایحه خرج هر ساله را بمجلس

تقدیم و از مجلس بگذرانند.

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - این قانون همینچوری که آقایان محترم در نظر دارند در عرض شش سال اجازه داده اند بدولت که سال اول صد هزار تومان و سال دوم دو بیست هزار تومان تا سال ششم شصت هزار تومان پس در واقع ما اینجا الان میخواهیم رای بدهیم به دو کرور و صد هزار تومان چون در سال میشود یک میلیون و صد هزار تومان امروز ما با یک عشق مفرط و فوق العاده که داریم این لایحه رای میدهیم و تمیدایم در مقام عمل چه قضائی باین متوجه است. بنده رای اینکه مملکت شوروی است و قوانینی که ما میگذرانیم آسمانی نیست و ممکن است این صد نفر را که ما روانه کردیم یک نقیصی داشته باشد و سال آتی که میخواهیم باز روانه کنیم باید بیائیم طرح قانونی پیشنهاد کنیم و این لایحه را هم بزیم و خیلی مشکل است این است که بنده برای خاطر اینکه هم دست دولت باز باشد و هم نظر مجلس رعایت شود پیشنهاد کرده که دولت در آتی لایحه اش را بیاورد و در کمیسیون برود به بیند این صد نفری که ما روانه کردیم طریقی تحصیلشان چه بوده زقیشان چه بوده سر پرست ها چه سر برستی کرده اند و جریان عمل را بالاخره بگویند اگر دولت هم یک نقضانی دارد تبصره ماده الحاقیه چه چیزی منضم میکنیم که دست دولت باز باشد یکی دیگر این است که از این دوره هشتاد نود روز دیگر بیشتر نیست ما رای به شش سال بطور بدهیم؟ ما رای بقانون که میدهیم قانون است اما اینجا میخواهیم رای بخرج بدهیم رای بخرج بودجه سیصد و هفت باید بدهیم نه اینکه به شش سال بعد رای بدهیم. باید برای سال ۳۰۷ رای بدهیم برای ۳۰۸ که در آتی محصل فرستاده میشود کمیسیون بودجه و مجلس شورای ملی در مرتبه باید نظر در خرج بکند اما اگر قانون گذرانیم و این حق را تا شش سال بدولت دادیم دیگر محل برای ما باقی نمیداند که مناقیص

را دفع کنیم بنده از نقطه نظر وکالتی و ملی و استعماراتی که بنده بقوانین شوروی میکنم میگویم حق ما این است که رای بشش سال بدهیم از این نقطه نظر بنده پیشنهاد کردم که هر سال دولت لایحه این را عرضه بیاورد مسلماً در اینجا صحبت میشود و اگر عیب و نقیصی باشد در کار اصلاح میشود باز هم عرض میکنم امسال با شش سال آن هیچانی که داریم رای میدهیم مثل اینکه در دوره پنجم با آن میل سر شاری که به راه آهن داشتیم گفتیم راه آهن سهل است حکایت آن قاضی ساز است که گفت ساختن قاشق اشکالی ندارد چکش را زنید رویش قاشق میشود ما هم گفتیم راه آهن آسان است آهن را از مازندران میآوریم فوراً راه آهن برامی افتد بعد دیدیم خیر خبط کردیم چرا بجهت اینکه نمیدانستیم مقصود نبودیم جاهل بودیم اول کار مان بود در این مسئله هم اول است. اینقدر عجله نکنید و رای بشش سال ندهید

نایب رئیس - آقای عمادی

عمادی - فرمایشات آقا از نقطه نظر اینکه همیشه دلسوزند بنده یقین دارم که از روی یک نظر خیر خواهانه بود لکن گمان میکنم یک قدری اشتباه فرمودند و آن این است این مخارجی که امروز برای این امر معین شد نسبت به ۳۰۷ و نسبت بسنوات بعد هر ساله در ضمن بودجه میآید مجلس و میروید بکمیسیون بودجه و اگر در او نقیصی باشد اصلاح خواهد شد و این فرمایشانی که نسبت براه آهن فرمودند آنهم البته نسبت بایشان بنده هیچوقت جسارت نمیکند لکن نسبت براه آهن دولت نهایت اهتمام را نسبت مصالح او دارد و هر شقی که احسن است او را میگیرد و الا مسامحه نشده است که سهل است بلکه نهایت سعی هم شده است.

آقا سید یعقوب - اجازه بفرمائید؟ بنده نظرم این بود که صورت جزئیش بیاید. چون این مسئله تأمین شد و آقای معاون هم حضور دارند استرداد میکنم

نایب رئیس - ماده پنجم

(مضمون ذیل قرائت شد)

ماده پنجم - نظامنامه اجرای این قانون را وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه تهیه نموده و مأمور اجرای آن نیز خواهد بود

نایب رئیس - آقای رفیع

رفیع - موافقم

نایب رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

نایب رئیس - آقای عراقی

عراقی - موافقم

نایب رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده در کلیات عرض دارم.

نایب رئیس - مخالفی نیست؟

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم. اینجا این لایحه که راجع باعزام محصلین است دو وجهه دارد یک وجهه معارفی دارد یک وجهه علمی و وجهه علمی آن احتیاجی است که وزارتخانه ها دارند. وزارت فوائد عامه از جهت مهندس محتاج است و وزارت داخله از برای پلیس نظمی محتاج است و هر وزارتخانه از جهت اختصاصش در این لایحه باید ملاحظه شود. بنده عقیده ام این بود که نظامنامه را وزارت معارف تهیه کنند لیکن بعد تصویب هیئت دولت برسد تا اینکه وزراء عموماً نظرشان را در قسمتی که احتیاج دارند اعمال کنند. خوب است آقای معاون هم قبول کنند که بعد از تصویب وزارت معارف بتصویب هیئت وزراء هم برسد این چیزی نیست که مخالف داشته باشد.

غیر - البته همینطور که فرمودند. مباشرتاً تهیه نظامنامه وزارت معارف است و قانون شورای عالی معارف را اگر ملاحظه بفرمائید این مسئله را جزء وظایف شورای عالی معارف برادر داده و شورای عالی معارف حقیقه در این کار شریک خواهد بود این قسمت را که فرمودند شاید سایر وزارتخانه ها هم احتیاج داشته باشند این قسمت بدهیم است که پس از اینکه نظامنامه تهیه شد بنظر هیئت وزراء خواهد

رسید ولی بنده میخواهم عرض کنم که این مسئله مربوط به خود وزارت معارف است.

نایب رئیس - آقای شریعت زاده مخالفید؟

شریعت زاده - ای

نایب رئیس - بفرمائید

شریعت زاده - بنده در اینجا دو نظر دارم چون این قانون جنبه مالی هم دارد باید اضافه شود که وزارت مالیه هم در اجرای آن دخالت داشته باشد. نظر دیگر بنده راجع باهمیت موضوع است. و اگر نظامنامه با نظر هیئت وزراء تهیه شود بهتر است.

نایب رئیس - آقای رفیع

حاج آقا رضا رفیع - عرض کنم خوب است آقا در این موضوع توجهی فرمائید. اگر میخواهیم تمام وزارتخانه ها در این امر دخالت بدهیم چون هر کدام یک کار هایی دارند مثلاً وزارت داخله یک کار هایی دارد همینطور وزارت فوائد عامه با سایرین هر کدام یک کار هایی دارند و اگر نظامنامه را بدهیم همه وزارت خانه ها قرار دهیم اسباب زحمت میشود و البته وزارت معارف مناسب تر است برای تهیه نظامنامه تا سایرین و از این جهت ما او را در نظر گرفتیم و البته او هم نظامنامه را طوری تهیه میکند که مطابق قانون مصوب مجلس شورای ملی باشد. پس خوب است آقای شریعت زاده هم موافقت فرمائید که نوشتن نظامنامه و اجرای آن با وزارت معارف باشد منتوی دولت و سایر وزارت خانه ها هم در اینکار نظر خواهند داشت جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

نایب رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

(شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم کلمه هیئت وزراء هم اضافه شود

آقا سید یعقوب - این چیزی که بنده عرض میکنم نتیجه تجربه ایست که در چند دوره داریم. پیشنهاد شد ده نفر برای فرا گرفتن علم راه آهن بارو با بروند و قانون تهیه نظامنامه را منحصر بوزارت معارف

گروهیم. نمایندگان وزارت معارف و فواید عامه در سر اینکار کوشش بود. و در مجلس هم مذاکره میشد که آن ده نظری را که ما میخواستیم بزنند هنوز نرفته اند. و این کوشش برای این بود که ما وزارت فواید عامه را در این امر دخالت ندادیم.

نظر زمان هست در زمان وزارت معارف آقای تدین راجع به رسیدن چند نفر برای ذوب آهن و غیره که تهیه نظرنامه را منحصر کردیم. وزارت معارف و دیگران را دخالت ندادیم اسباب زحمت شد. و اسرار اینطور بگردد بودیم آن مسئله پیش نیامد. و این پیشنهادی هم که بنده تقدیم کردم بواسطه خاطر امتحان علمی بود و اینکه يك قدم جلو تر بر رفتیم و آنطور مورد اعتراض نشد. در صورتیکه اگر قبول شده بود در این امری که همه شماها اصرار دارید قدم تند و سریع در آن برداشته شود زودتر مقصود میرسدیم. راست است که وزراء مساوات بیشتر که دارند اما هر يك از آنها در کار وزارتخانه خودشان مستقل هستند و در اینجا بانها حق نمیدهد و منحصر میکند بوزارت معارف. حالا که نمیخواهید سایر وزارتخانه ها را شریک کنید اقلان حق اصولی این نظامنامه را به هیئت وزراء بدهید و این البته بهتر است و نتیجه عملی دارد.

مخبر - بگانه هیئتی که صالح است برای تدوین نظامنامه بحرف قانون شورای عالی معارف است فقط شورای عالی معارف می تواند این کار را بکند و به عقیده بنده هیچ مانعی هم ندارد که هیئت دولت در آن نظر کند ولی ما نباید از شورای عالی معارف این حق را سلب کنیم زیرا معاین خواهد داشت آقا سید محمود - برای اینکه این حق از بین نرود استرداد میکنم آقایان عقاید مرا هیچ گوش نمیدهند.

نایب رئیس - رای گرفته میشود. آقا سید محمود - آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند.

(آقای زاهد قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد. ماده الحاقیه پیشنهادی

آقای بامداد (با اشاره به ماده الحاقیه) ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم. کلیه صرفه جوئیهای از این محل مصرف همین موضوع خواهد رسید.

نایب رئیس - آقای بامداد بامداد - عرض می کنم این پیشنهاد بنده اوضیح زیادی لازم ندارد. آقایان چون مبلغ صد هزار تومان باین موضوع امسال اختصاص دادند و در سال بعد هم دو صد هزار تومان چون حالا دوسه ماه از سال گذشته و هنوز شاگردان را نفرستاد اند و يك صرفه جوئی از این محل میشود این است که بنده پیشنهاد کردم تا وقتی که شاگردان اعزام میشوند صرفه جوئی که از این محل حاصل میشود مصرف همین برسانند و به عقبه بنده اشکالی ندارد.

معاون وزارت معارف - بنده خیال میکنم ماده اول خودش ناطق باین معنی باشد. و این اختصاص را برساند یا این حال بنده اشکالی نمی بینم و قبول میکنم.

مخبر - بنده هم قبول میکنم.

نایب رئیس - رای گرفته میشود. پیشنهاد آقای بامداد آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد. شور در کلیات است.

آقای فیروز آبادی فیروز آبادی - بنده در مواد يك نظر بانی دارم و میخواستم عرض کنم. ولی چون اسباب المعطلی میشود چیزی عرض نمیکند.

نایب رئیس - آقای دشتی دشتی - بنده در اساس لایحه مخالفی ندارم. ولی لازم است يك تذکرات لازمی را عرض کنیم تا وزارت معارف در نظامنامه که تهیه میکنند این نظریات را رعایت کند. یکی از مسائل لازمیکه باید عرض کنم محل اعزام محصل است. زیرا این مسئله فوق العاده اهمیت دارد.

بنده تا آقای معاون هم در این باب صحبت کرده ام. خصوصاً راجع به تحصیلی که برای فن تعلیم و تربیت میروند. حالا اگر مهندسین باشد اینقدرها اهمیت ندارد که بلژیک بزنند فرانسه یا جای دیگر. ولی برای اشخاصیکه میخواهند بروند علم معاصر و تربیت یاد بگیرند. و اطفال ما را مطابق اصول و مبانی امروزه تربیت کنند حکماً لازم است که يك جای مناسبی از قبیل امریکا انگلستان فرستند که اقلاً وقتی بر میگردند مبنای تحصیلات عملی را از این ممکت ترویج و تشویق کنند و روح شاگردان را قوی کنند. و برای مملکت ما این تربیت خیلی بهتر است. آقایان میفرمایند آنچه زیاد خرج دارد ولی بنده عرض میکنم هر قدر ما در این موضوع خرج کنیم ارزش دارد و بهتر است. این يك تذکر خیلی مفیدی بود که باید در نظر گرفته شود مسئله دیگر راجع به بی بضاعت ها است که در قانون گنجانده نشده و بنده نفهمیدم چرا اند. از آقای معاون وزارت معارف استدعا میکنم که حق المقدور این نظر را مراعات کنند و حق الامکان سعی کنند که اطفال بی بضاعت را بفرستند زیرا این کار دو منفعت دارد یکی اینکه اطفال بی بضاعت نسبتاً با هوش تر و با ذوق ترند و باطلیه هم بهتر تحصیل خواهند کرد. و در نتیجه بهتر بحال مملکت مفید خواهند بود. و يك فایده دیگر این است که اغنیاء خودشان اولادشان را بخرج خودشان خواهند فرستاد و عده زیاد میشود. پس هر قدر وزارت معارف سعی کند که بی بضاعتها را بفرستد این به نفع مملکت خواهد بود نکته دیگری که در قانون باید ذکر شود و نشده و ممکن است در نظامنامه یا کنیزات ذکر شود این است که يك تضمینی از شاگردان بگیرند که بعد از اتمام تحصیلاتشان به ایران مراجعت کنند و بایستی با تضمینات مالی از آنها بگیریم و با يك اشخاصی را ضامن بدهند که در باره مراجعت کنند دیگر مسئله سرپرستهاست که باز تذکر میدهم و استدعا میکنم که قسمت اعظم این پول که برای تربیت اولاد ایران است صرف گردش سر

پرستها در اروپا نشود نکته دیگری هم که باید وزارت معارف رعایت کنند مسئله محصلین ولایات است و بایستی وزارت معارف سعی بکنند که از ولایات هم بفرستند که يك عده شاگردانی که در آذربایجان و سایر نقاط مملکت هستند محروم نمانند.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

نایب رئیس - رای گرفته میشود به این قانون که دارای شش ماده است. آقایان موافقین اوراق سفید میدهند (اخذ آراء بعمل آمد و ۶۸ با ۷۵ رأی تصویب شد.)

نایب رئیس - عده حضار ۷۵ با ۶۸ رأی تصویب شد.

(اسامی رأی دهندگان)

آقایان: شریعزاده - آقا شیخ محمد علی امام جمعه - معظمی - خواجهوی - کی استوان - احتشامزاده - دشتی شبروانی - جلالی - عراقی - اوبخت - روحی - اسفندیاری فرمند - بامداد - زوار - زعیم - عمادی - دکتر سنک خطیبی - ملک مدنی - آقا سید محمود - طباطبائی دیبا کازرونی - میرزا عبدالله خان ونوق - بهار - بدر - عصر انقلاب - ابلخان - میرزا ابراهیم آشتیانی - امام جمعه امر - دیوان بیگی - موقر - مراد قلیخان بیات - آقا حسین آقایان - باستانی - اعتبار - فوجی - سهراب خان ساکینیان - دهستانی - محمد آخوند - پور تیمور - صالحی - محمد تقیخان احمد - نظام مافی - بی سلیمان - مفتی - آقا علی زارع - بچی خان زانگنه - ثابت - وکیل طباطبائی - دکتر صدیق تقی زاده - ضیاء - آقا سید جواد محقق - حقنویس - امیر اسدالله خان عسری - دکتر لقمان - غلامحسین میرزا مسعود حاج میرزا حبیب الله امین - پالیزی - دکتر رفیع خان امین - نجومی - آقا سید کاظم بزدی - وزیر - دولتشاهی - افشار.

کفیل وزارت امور خارجه - قرارداد بین فرانسه و ایران و بلژیک و ایران را تقدیم می کنم.

نایب رئیس - پیشنهاد شده است معاهده بین ایران و هلستان و افغانستان مطرح شود ولی عده کافی نیست

آقای رفیع حاج آقای رضا رفیع - بطوریکه مشهور میشود کان می کنم بعضی از آقایان میل دارند بخدمات مجلس ادامه بدهند و بنده هر چه فکر میکنم همین چنانچه حاضر شوند و تکمیل میکنند که این لوایح مهمی که داریم گذارد خیلی فایده دارد ولی چون حاضر نمیشوند پیشنهاد می کنم جلسه را ختم کنید

دشقی - بنده تنفس پیشنهاد میکنم

نایب رئیس - آقای روحی

روحی - عرض میکنم قریب بیست دقیقه بیشتر بظهور ندارم و تنفس الان نتیجه ندارد بنده عقیده ام این است که جلسه را ختم کنیم و در جلسه آینده عهدنامه ها جزء دستور شود و آقایان هم حاضر شوند و رأی بدهند

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - عرض بفرمائید حال عهدنامه مطرح شد یکمده رفته اند چه فایده دارد؟ بنده عقیده ام این است که قدری مطالب باید گفته شود تا اینکه توده ملت بدانند که يك اشخاصی با مقدرات مملکت چطور بازی میکنند يك مسائل اساسی که باعث سرفرازی مملکت است باید بگذرد عهدنامه با دولت افغانستان و

لمستان که اول قدم برداشتن برای الغاء کاپیتولاسیون است باید بگذرد آقایان حاضر نمیشوند در صورتیکه ما به آقایان گفتیم که شما بعد از اعلام لایحه محصلین هر فرمایشی دارید بکنید بالاخره با مقدرات مملکت میشود اینطور بازی کرد در صورتیکه باید بفهمند که انتخابات آزاد است والله آزاد است ...

بعضی از نمایندگان - آقایان صحبت انتخابات در کار نیست چه میگوئید؟

آقا سید یعقوب - آقایان باید حقیقه گفته شود معذک برای خاطر اینکه معلوم شود که اکثریت بایک طرز زاکتی مساعدت میکنند این است عقیده بنده که فعلا تنفس داده شود شاید آقایان حاضر شوند

نایب رئیس - آقای دشقی

دشقی - عرض میکنم که هیچکس با معاهدات مخالف نیست اگر يك اختلافاتی هم باشد اختلافات پارلمانی است و قابل حل است بنده پیشنهاد کردم تنفس داده شود در تنفس با آقایان مذاکره میکنیم اگر حاضر شدند جلسه تشکیل میشود و اگر حاضر نشدند طبعاً مجلس تعطیل میشود

(در اینموقع (بیست دقیقه قبل از ظهر) مجلس تعطیل و دیگر تشکیل نگردید)

قانون

اعزام محصل بخارجه

مصوب اول خرداد ماه ۱۳۰۷ شمسی

ماده اول - دولت مکلف است اعتبارات ذیل را برای اعزام شاگرد بخارجه اعم از مرکز و ولایات جهت تکمیل تحصیلات در علوم و فنونی که از طرف دولت معین خواهد شد در بودجه سنوات ذیل منظور دارد از عده محصلین اعزامی بایستی همه ساله لا اقل صدی سی و پنج برای تحصیل فن تعلیم و تربیت اعزام شوند

سال ۱۳۰۷ - یکصد هزار تومان

سال ۱۳۰۸ - دویست هزار تومان

سال ۱۳۰۹ - سیصد هزار تومان

سال ۱۳۱۰ - چهارصد هزار تومان

سال ۱۳۱۱ بانصد هزار تومان

سال ۱۳۱۲ ششصد هزار تومان

تبصره - اعتباراتی که بموجب قوانین مخصوصه اختصاص باعزام محصلین بخارجه وارد و همچنین اعتباراتی که در بودجه ۱۳۰۷ وزارتخانهها تخصیص باین نوع خرج داده شده باید در آئینه محفوظ بماند و اعتبارات مذکور در این ماده علاوه بر اعتبارات فوق الذکر خواهد بود

ماده دوم - محصلین اعزامی باید واجد شرایط ذیل باشند:

الف - تابعیت ایران و ایرانی بودن

ب - دادن امتحان مطابق پروگرام مسابقه که از طرف وزارت معارف تهیه خواهد شد و نباید کمتر از پروگرام مدارس متوسطه باشد - دارندگان تصدیقنامه مدارس عالییه یا متوسطه و یا فنی یا نسائی سایر شرایط مسابقه حق تقدم خواهند داشت

ج - تقبل اینکه در ممالک و در شعب علمی که از طرف دولت معین خواهد شد تحصیل نموده و پس از فراغ از تحصیل و اخذ دیپلم ضعف مدتی را که در خارج بخرج دولت تحصیل کرده اند در شعبه تحصیلات خود بدولت خدمت نمایند

ماده سوم - دولت مکلف است کلیه کسانی که بر طبق این قانون فارغ التحصیل میشوند در شعبی که مربوط بتحصیلات آنها است مصدر خدمت نماید و چنانچه از تاریخ مراجعت بایران تا مدت شش ماه خدمتی بآنها رجوع نگردد میتواند برای خود شغل دیگری تدارک نمایند ولی هر گاه بعداً تا مدت چهار سال استخدام آنها مورد احتیاج دولت واقع شد بآنها اخطار میشود و پس از سه ماه از تاریخ اخطار باید حاضر خدمت شوند در اینصورت اگر بلافاصله خدمتی ارجاع نگردد دولت مکلف است مادام که خدمتی رجوع نکرده حقوق رتبه آنها را پرداخت نماید

تبصره - مواد ۶۷ و ۷۳ قانون استخدام کشوری شامل حال محصلین مذکور نخواهد بود و دولت می تواند محصلین مزبور و همچنین کلیه کسانی را که از مدارس عالییه فارغ التحصیل شده و به اخذ دیپلم (از درجه لیسانسی بیالا) نائل آمده اند بدون طی خدمت ابتدائی با رتبه سه اداری بخدمت بپذیرد و تا رتبه ۶ اداری آنها را پس از توقف دو سال در يك رتبه بارتقاء بدهد

ماده چهارم - وزارت معارف مکلف است محصلین اعزامی را در تحت مواظبت و مراقبت سرپرستهای مخصوص قرار دهد و مخارج سرپرستهای مزبور از اعتبارات مذکوره در ماده اول اینقانون تأمین خواهد شد ولی میزان آن علی ای حال در سه سال اول سالیانه از دوازده هزار تومان و بعدها از بیست و چهار هزار تومان نباید تجاوز کند

تبصره - سرپرستهای اعزامی مکلفند نسبت به محصلین ایران که بخرج اولیای خود در محل اقامت آنها مشغول تحصیل میباشند با رضایت اولیاء آنها نیز مراقبت و مواظبت کامل نمایند

ماده پنجم - کلیه صرفه جوئیهای از این محل بمصرف همین موضوع خواهد رسید

ماده ششم - نظامنامه اجرای اینقانون را وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه تهیه نموده و مأمور اجرای آن نیز خواهد بود

این قانون که مشتمل بر ششده است در جلسه اول خرداد ماه یکم هزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی

رئیس مجلس شورای ملی حسین پیرنیا